

Ecologisch veldonderzoek gierzwaluw en vleermuizen

Harmonieplein te Maarssen

In opdracht van: ODRU

24 september 2018

Colofon

© 2018 Laneco / ODRU

Tekst en samenstelling: J. Roelofs MSc. & Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Projectnummer: 117.17.01

In opdracht van: ODRU

Wijze van citeren: Roelofs, J. & T. Brouwer, 2018. Ecologisch veldonderzoek gierzwaluw en vleermuizen, Harmonieplein Maarssen. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

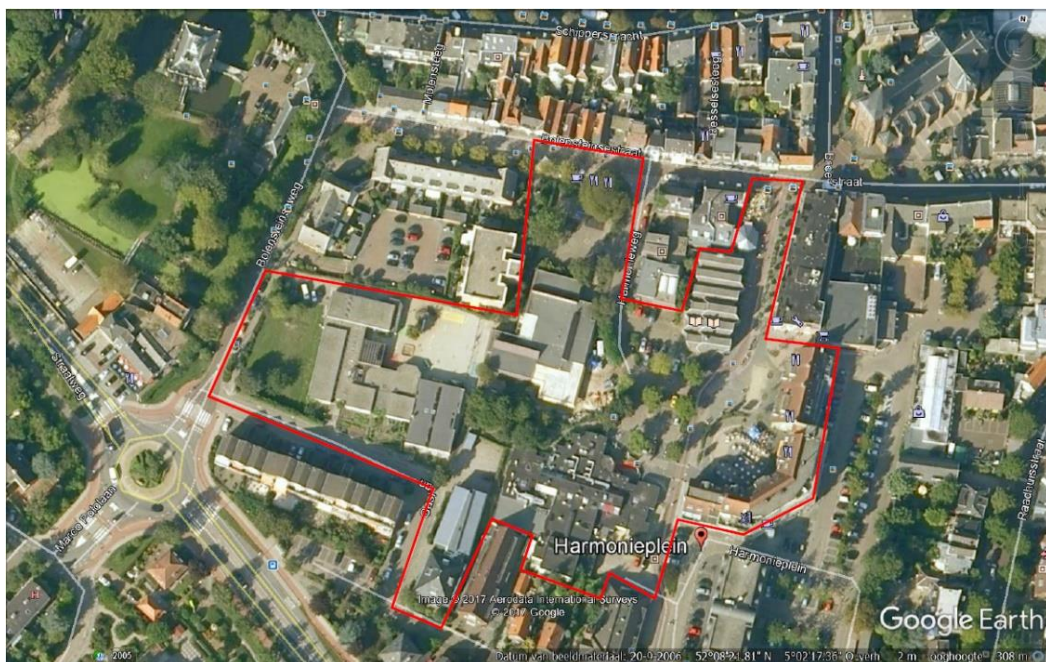
INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	4
2	SOORTENBESCHERMING	6
3	SOORTBESCHRIJVING	8
3.1	VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS	8
3.2	VLEERMUIZEN.....	8
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	10
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	10
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	10
4.3	ONDERZOEKSRONDES.....	11
5	ONDERZOEKSRISULTATEN	12
5.1	GIERZWALUW.....	12
5.2	VLEERMUIZEN.....	13
5.3	OVERIGE WAARNEMINGEN	15
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	16
6.1	CONCLUSIES	16
6.2	CONSEQUENTIES	17
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	18
BIJLAGE 2	GIERZWALUW - WAARNEMINGEN OP KAART	19
BIJLAGE 3	VLEERMUIZEN – WAARNEMINGEN OP KAART	20

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Op het Harmonieplein te Maarsse is een aantal veranderingen voorzien. Uit een in 2016 uitgevoerde quick scan (Sonsma, 2016) is gebleken dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor gierzwaluw, huismus en vleermuizen. Aan Laneco is gevraagd om nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied door gierzwaluw en vleermuizen. Nader onderzoek naar huismus is reeds door een andere partij uitgevoerd en maakt geen deel uit van deze rapportage.

Ligging en begrenzing plangebied Harmonieplein te Maarsse (ondergrond: Google Earth).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGRENEN

Het plangebied Harmonieplein te Maarsse is gelegen in het centrum van Maarsse (gemeente Stichtse Vecht, provincie Utrecht). Aan de noordkant van het plangebied stroomt, achter twee huizenblokken die buiten het plangebied vallen, de Vecht. Aan de noordwestzijde van het plangebied is een landhuis gelegen met veel groen eromheen (circa 1100 m²). De rest van het plangebied wordt omringd door bebouwing.

Het plangebied is grotendeels bebouwd. Binnen het plangebied zijn naast horeca en appartementen ook meerdere maatschappelijke voorzieningen aanwezig, zoals twee basisscholen, een bibliotheek, een theater, een partycentrum en een woning. Verspreid in het plangebied staan solitaire bomen op de parkeerplaats, schoolterreinen en langs

woningen. Het gebied zal worden ontwikkeld tot een plek met verschillende centrumfuncties zoals een brede school, woningen, winkels en horeca.

Indrukken van het plangebied (Bron: Google).

---

2 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrictlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

---

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS

Van een aantal vogelsoorten, waaronder gierzwaluw, zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: gierzwaluw (*Apus apus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil (*Tyto alba*)).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil (*Asio otus*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstering van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn).

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in Nederland een overwegend gebouwbewonende soort die zich aan de menselijke omgeving heeft aangepast. Nesten worden bijvoorbeeld gebouwd in holtes op muren, onder dakpannen of muren achter dakgoten. Door onder andere de verbeterde isolatie van woningen en veranderde bouwmethodes staat de soort onder druk.

3.2 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal

soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegeroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

---

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor de beschermde soort(groep)en gierzwaluw en vleermuizen. Als effecten op deze beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet voor het uitvoeren van de ingreep een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 *Gierzwaluw*

De aanwezigheid van gierzwaluw is onderzocht door in de avonduren de panden te observeren op overvliegende en in- en uitvliegende gierzwaluwen. Vooral direct voorafgaand aan zonsondergang is er over het algemeen een grote activiteit bij de nestplaatsen, waarbij groepen gierzwaluwen langs de nestplaatsen scheren en het vrouwtje naar binnen vliegt. Onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017) en de onderzoeksprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Conform deze methode zijn drie rondes in de periode 1 juni tot en met 15 juli nodig (waarvan minimaal 1 ronde in de periode dat er jongen zijn), om de aanwezigheid/afwezigheid van gierzwaluw te constateren.

Omdat ten tijde van de start van het onderzoek het onderzoeksseizoen in 2017 al bijna was verlopen, is één ronde in 2017 uitgevoerd. De overige twee rondes zijn in 2018 uitgevoerd. Bij het onderzoek naar gierzwaluw zijn vier ecologen per ronde ingezet.

4.2.2 *Vleermuizen*

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petterson D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in voor mensen hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Er is gewerkt conform het protocol voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en met behulp van het programma batsound geanalyseerd.

Kraamseizoen

Er zijn vier volledige onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies te onderzoeken. Er is één onderzoeksronde uitgevoerd in het zomerseizoen van 2017 en drie in 2018 (waarvan één ochtendronde). De

avondonderzoeken zijn door twee of vier ecologen uitgevoerd. Omdat vleermuizen 's ochtends enige tijd zwermen is het ochtendonderzoek uitgevoerd door twee ecologen. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en in- en uitvliegers.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2017 drie onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van essentiële foerageergebieden, paarverblijfplaatsen, vliegroutes en (massa)winterverblijven te onderzoeken. De avondrondes in het najaar zijn door twee ecologen uitgevoerd.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Start/einde	Soort/periode	Zon op/onder	Windkracht	Temperatuur	Bijzonderheden
13 juli 2017	20:45 - 23:30	Gierzwaluw en vleermuizen - avond	21:52	Windstil	15 °C	Helder
17 augustus 2017	23:30 - 02:00	Vleermuizen - avond	21:01	Windstil	15 °C	Helder
5 september 2017	23:30 - 01:30	Vleermuizen - avond	20:19	0-1 Bft	17 °C	Bewolkt
25 september 2017	23:00 - 01:15	Vleermuizen - avond	19:31	Windstil	11 °C	Bewolkt
5 juni 2018	21:15 - 00:25	Gierzwaluw en vleermuizen - avond	21:56	0-2 Bft	16 °C	Helder
28 juni 2018	02:20 - 5:21	Vleermuizen - ochtend	05:21	Windstil	14 °C	Helder
10 juli 2018	21:00 - 00:00	Gierzwaluw en vleermuizen - avond	22:01	Windstil	15 °C	Helder

---

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 GIERZWALUW

5.1.1 Waarnemingen

1^e onderzoeksronde, 13 juli 2017

Tijdens de eerste onderzoeksronde naar gierzwaluw was er voornamelijk activiteit aan de zuidkant van het onderzoeksgebied, binnen en buiten de grens van het plangebied. Binnen het plangebied is een broedplaats van gierzwaluw vastgesteld in het zuidelijkste deel van het plangebied. Dit nest bevindt zich links naast de zuidelijk georiënteerde dakkapel van Gaslaan 16. Langs de oostzijde van hetzelfde pand is tevens nestindicatie waargenomen. In een naastgelegen pand en huis aan de oostzijde (Gaslaan 10 en 12) zijn veel nesten aangetroffen, deze gebouwen vallen net buiten de grens van het plangebied. Iets verder buiten het plangebied, aan de zuidoostkant, zijn ook nog twee nesten van gierzwaluw aangetroffen ter hoogte van het appartementencomplex aan het Harmonieplein en de Kerkweg. Ten oosten van het plangebied, ter plaatse van de Termeerweg, zijn diverse zwaluwnesten aangetroffen, het gaat om meer dan 5 nesten. Buiten de grens van het plangebied is tevens een nest van huismus met jongen aangetroffen.

2^e onderzoeksronde, 5 juni 2018

Bij de tweede onderzoeksronde naar gierzwaluw was er wederom enkel broedactiviteit aan de zuidkant van het plangebied. Waar tijdens de vorige onderzoeksronde nestindicatie aan de oostzijde van een pand binnen het plangebied, Gaslaan 16, is vastgesteld, zijn nu daadwerkelijk in- en uitvliegers waargenomen, aan beide zijden van een dakkapel. In het net buiten het plangebied gelegen pand aan de Gaslaan 10 en 12 is wederom nestindicatie vastgesteld.

3e onderzoeksronde, 10 juli 2018

Gedurende de derde gierzwaluw ronde is er één nest vastgesteld, wederom aan de Gaslaan 16, bij de zuidelijk georiënteerde dakkapel. Bij de Gaslaan 10 en 12 zijn twee nesten vastgesteld, aan de noord- en oostzijde van het gebouw. Ver buiten het plangebied, bij het appartementencomplex aan het Harmonieplein en de Kerkweg is ook één nest vastgesteld. Er zijn tijdens de derde onderzoeksronde naar gierzwaluw dus geen nieuwe plaatsen met gierzwaluwnesten of nestindicaties meer geconstateerd.

Binnen het plangebied zijn hiermee in totaal drie gierzwaluw nesten vastgesteld, alle drie ter plaatse van Gaslaan 16. De waarnemingen van gierzwaluw zijn weergegeven op de kaart in bijlage 2.

5.1.2 Effecten

Binnen het plangebied zijn drie nesten van gierzwaluw vastgesteld in gebouw Gaslaan 16. Voor het beschadigen en vernielen van nesten van gierzwaluw is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

5.2 VLEERMUIZEN

5.2.1 Kraamseizoen

1^e onderzoeksrunde, 13 juli 2017

De eerste onderzoeksrunde in de zomer betrof een avondonderzoek. Tijdens deze ronde zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis waargenomen. Er zijn drie zomerverblijfplaatsen vastgesteld, twee van gewone dwergvleermuis en een van laatvlieger. Deze verblijfplaatsen liggen buiten het plangebied. Binnen het plangebied zijn meerdere foeragerende en langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Buiten het plangebied is tevens tweemaal een ruige dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

2^e onderzoeksrunde, 5 juni 2018

De tweede onderzoeksrunde in de zomer betrof een avondonderzoek. De soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn waargenomen. Deze vleermuizen kwamen van buiten het plangebied aangevlogen, er zijn geen uitvliegende dieren waargenomen. Twee tot drie gewone dwergvleermuizen waren bij het speelterrein van basisschool Het Kompas aan het foerageren. Tevens waren er vier tot vijf gewone dwergvleermuizen op het terrein van basisschool Wereldkids Palet en langs de Bolensteinseweg aan het foerageren. De waarnemingen van gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis betroffen foeragerende of langsvliegende dieren. Rosse vleermuis is hoog overvliegend waargenomen, de soort vertoonde geen binding met het plangebied. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

3^e onderzoeksrunde, 28 juni 2018

Deze onderzoeksrunde betrof een ochtendonderzoek. Aan de Wilhelminaweg 1, buiten het plangebied, is een kleine kraamkolonie van gewone dwergvleermuis vastgesteld met 10-15 dieren. Binnen het plangebied zijn aan de westzijde van Harmonieplein 51 rustplekken van gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis vastgesteld. De dieren hingen onder overstekende dakpannen en vlogen vlak voor zonsopkomst weg richting hun verblijfplaats. Rosse vleermuis is een overwegend boombewonende soort, maar heeft af en toe ook verblijfplaatsen in gebouwen. Daarnaast is binnen het plangebied nog een enkele langsvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Buiten het plangebied is nog een invliegende ruige dwergvleermuis waargenomen en een

---

langsvliegende tweekleurige vleermuis. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

4^e onderzoeksrunde, 10 juli 2018

Bij dit avondonderzoek zijn op diverse plekken binnen het plangebied foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, ongeveer zes tot acht in totaal. Verder zijn er in en om het plangebied langsvliegende en foeragerende gewone grootovvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Rosse vleermuis is hoog overvliegend waargenomen, de soort vertoonde geen binding met het plangebied. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

5.2.2 Paarseizoen

1e onderzoeksrunde, 17 augustus 2017

Tijdens de eerste avondronde in het paarseizoen zijn binnen het plangebied twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld, één bij de Bolensteinsstraat 9 en één bij de bibliotheek aan het Harmonieplein 2. Buiten het plangebied zijn drie paarverblijfplaatsen vastgesteld van gewone dwergvleermuis en drie van ruige dwergvleermuis. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

2^e onderzoeksrunde, 5 september 2017

Bij deze avondronde is binnen het plangebied een paarverblijfplaats vastgesteld van ruige dwergvleermuis, bij Harmonieplein 41. Verder is er binnen het plangebied een overvliegende rosse dwergvleermuis waargenomen, maar dit dier vertoonde geen binding met het plangebied. Buiten het plangebied zijn vier paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis vastgesteld en tevens twee van gewone dwergvleermuis. Buiten het plangebied is tevens een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

3e onderzoeksrunde, 25 september 2017

Binnen het plangebied zijn tijdens deze onderzoeksrunde geen paarverblijfplaatsen vastgesteld. Buiten het plangebied zijn vier paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld, en één van ruige dwergvleermuis.

In totaal zijn er binnen het plangebied drie paarverblijfplaatsen vastgesteld. Twee van gewone dwergvleermuis en één van ruige dwergvleermuis. Er zijn geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld in en rondom het plangebied.

5.2.3 Winterverblijfplaatsen

Tijdens de verschillende op vleermuizen gerichte onderzoeksrondes, zijn binnen het plangebied twee paarverblijfplaatsen vastgesteld van gewone dwergvleermuis en één van ruige dwergvleermuis. Het is niet uit te sluiten dat één of enkele dieren de verblijfplaats tijdens zachte winters gebruiken om te overwinteren. Een massawinterverblijfplaats wordt hier gezien de beperkte activiteit in het najaar en het ontbreken van middernachtzwermen, die tijdens de late onderzoeksrondes in het najaar zijn onderzocht, echter niet verwacht.

5.2.4 Effecten

Tijdens de zeven op vleermuizen gerichte onderzoeksrondes zijn zes soorten vleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. Er zijn drie paarverblijfplaatsen binnen het plangebied vastgesteld: één bij de Bolensteinestraat 9 (gewone dwergvleermuis), één bij de bibliotheek aan het Harmonieplein 2 (gewone dwergvleermuis) en één bij het Harmonieplein 41 (ruige dwergvleermuis). Er kan niet worden uitgesloten dat deze verblijfplaatsen ook tijdens zachte winters door één of enkele dieren wordt gebruikt als winterverblijfplaats. Door het slopen van de bebouwing gaan vijf verblijfplaatsen verloren, drie van gewone dwergvleermuis, één van rosse vleermuis en één van ruige dwergvleermuis. Voor het beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Van gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis zijn binnen het plangebied alleen foeragerende en/of passerende dieren waargenomen. Er zijn van deze soorten geen zomer-, kraam- en/of paarverblijfplaatsen, vliegroutes of belangrijke foerageerplaatsen in het plangebied aangetroffen. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor deze soorten.

5.3 OVERIGE WAARNEMINGEN

Er zijn geen overige van belang zijnde waarnemingen gedaan binnen het plangebied.

---

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

Op het Harmonieplein te Maarssen is een aantal veranderingen voorzien. Bij een quick scan flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied onder andere een mogelijke functie heeft voor gierzwaluw en vleermuizen. Laneco heeft opdracht gekregen om nader onderzoek te verrichten naar deze twee soort(groep)en.

6.1 CONCLUSIES

6.1.1 *Gierzwaluw*

Vooraf in het zuidelijke deel van het plangebied, en daarbuiten, is activiteit van gierzwaluw waargenomen. Binnen het plangebied zijn in totaal drie nesten van gierzwaluw vastgesteld, alle drie ter plaatse van Gaslaan 16.

6.1.2 *Vleermuizen*

Bij het gerichte zomeronderzoek naar vleermuizen zijn zes soorten vleermuizen waargenomen: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. Van gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis zijn alleen foeragerende en passerende individuen waargenomen in en rondom het plangebied. Het plangebied is voor deze soorten niet van bijzondere betekenis.

Van gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn wel verblijfplaatsen vastgesteld binnen het plangebied. Aan de westzijde van Harmonieplein 51 zijn rustplaatsen van gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis vastgesteld. Verder zijn er drie paarverblijfplaatsen binnen het plangebied vastgesteld: één bij de Bolensteinsstraat 9 (gewone dwergvleermuis), één bij de bibliotheek aan het Harmonieplein 2 (gewone dwergvleermuis) en één bij het Harmonieplein 41 (ruige dwergvleermuis). Er kan niet worden uitgesloten dat deze verblijfplaatsen tijdens zachte winters door één of enkele dieren wordt gebruikt als winterverblijfplaats. Een dergelijke functie is niet als essentieel voor het voortbestaan van de soort te bestempelen. Er zijn verder geen zomer-, kraam- of massawinterverblijfplaatsen, vliegroutes of belangrijke foerageerplaatsen in en rondom het plangebied aangetroffen.

6.1.3 *Overige soorten*

Er zijn geen andere van belang zijnde waarnemingen gedaan.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 Gierzwaluw

In het gebouw aan de Gaslaan 16 zijn drie nestlocaties van gierzwaluw vastgesteld. Als deze nestlocaties door de voorgenomen herontwikkeling verloren gaan, is voor het beschadigen en vernielen van nesten van gierzwaluw een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

6.2.2 Vleermuizen

In het plangebied zijn twee paarverblijfplaatsen en één rustplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig, één rustplaats van rosse vleermuis en een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis. Als deze rust- en voortplantingsplaatsen verloren gaan door de voorgenomen herontwikkeling dient voor deze aantasting een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze dienen uitgewerkt te worden in een projectplan wat bij de ontheffingsaanvraag gevoegd kan worden.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw Apus apus versie 1.0 juli 2017.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1e versie 1988. Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Netwerk Groene Bureaus, GAN, 2017. Vleermuisprotocol.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw.

Sonsma, J.S., 2016. Ruimtelijke onderzoeken Harmonieplein. Antea Group, Almere.

Websites:

www.sovon.nl

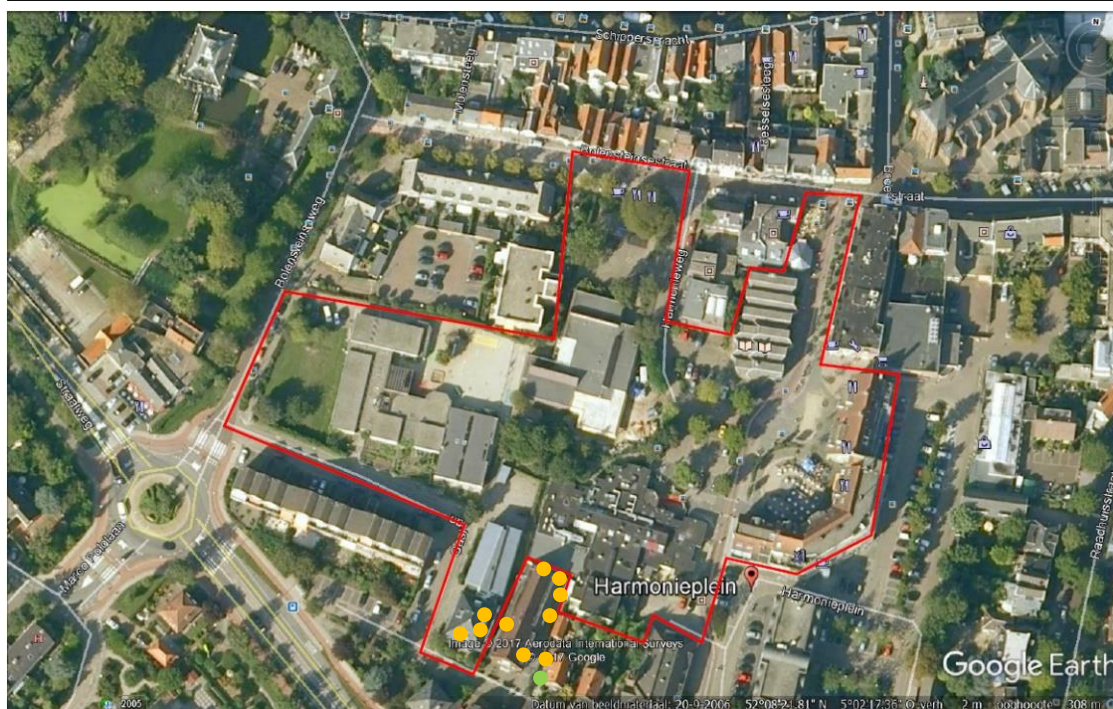
www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

BIJLAGE 2 GIERZWALUW - WAARNEMINGEN OP KAART

Waarnemingen Harmonieplein Maarsse - Gierzwaluw

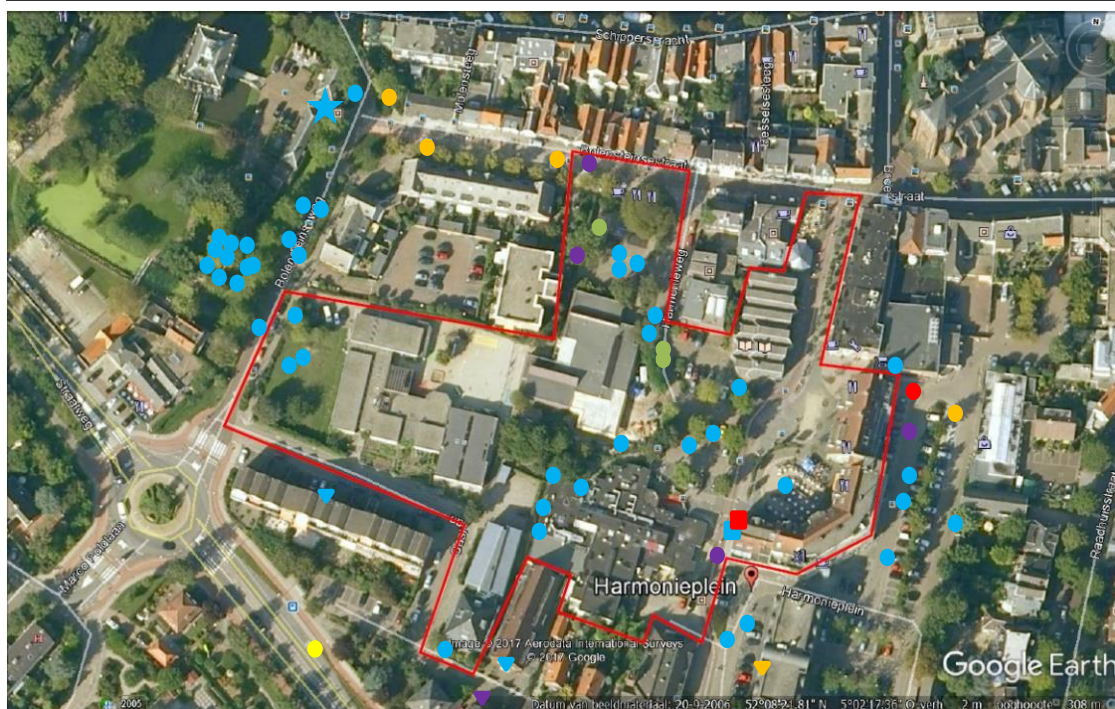

Legenda

- Nest gierzwaluw
- Nest huismus

BIJLAGE 3 VLEERMUIZEN – WAARNEMINGEN OP KAART

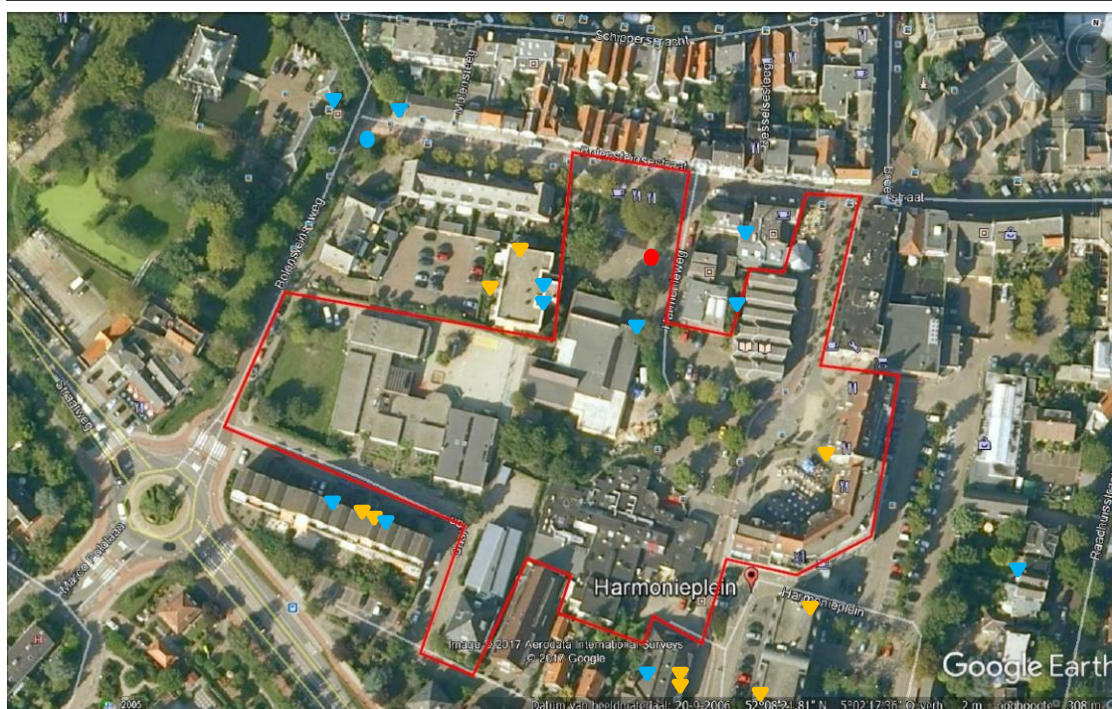
Waarnemingen Harmonieplein Maarsse - Vleermuizen
Kraamseizoen (zomer)

Legenda

- Gewone dwergvleermuis – foeragerend/passierend
- ▼ Gewone dwergvleermuis – zomerverblijfplaats
- Gewone dwergvleermuis – rustplek
- ★ Gewone dwergvleermuis – kraamkolonie met 10-15 dieren
- Ruige dwergvleermuis – foeragerend/passierend
- ▼ Ruige dwergvleermuis – zomerverblijfplaats
- Gewone grootoorvleermuis – foeragerend/passierend
- Laatvlieger – foeragerend/passierend
- ▼ Laatvlieger – zomerverblijfplaats
- Rosse vleermuis – overvliegend
- Rosse vleermuis – rustplek
- Tweekleurige vleermuis – overvliegend

Waarnemingen Harmonieplein Maarssen - Vleermuizen
Paarseizoen (najaar)

Legenda

- Gewone dwergvleermuis – foeragerend/passierend
- ▼ Gewone dwergvleermuis – paarverblijfplaats
- ▼ Ruige dwergvleermuis – paarverblijfplaats
- Rosse vleermuis – overvliegend

